

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 5Csp/74/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419202398
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Kasanová
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2019:6419202398.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudkyňou JUDr. Jarmilou Kasanovou v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35807598, zastúpená advokátkou JUDr. Katarínou Hegedúšovou, so sídlom v Bratislava - Karlova Ves, Majerníkova 3479/3A proti žalovanému: U. W., C.. XX.X.XXXX, D. M. Ž., X. S. Ž., I. Č.. XXX/XX o žalobe na zaplatenie sumy 444 € a iné takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 444,- eur, zmluvný úrok vo výške 29,78% ročne zo sumy 600,- eur počítaný od 14.01.2016 do 16.02.2016, zo sumy 537,- eur počítaný od 17.02.2016 do 14.03.2016, zo sumy 474,- eur počítaný od 15.03.2016 do 20.07.2016, úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 474,- eur počítaný od 20.07.2016 do 13.09.2016 a zo sumy 444,- eur počítaný od 14.09.2016 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Súd čo do zvyšku žalobu žalobcu z a m i e t a.

Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, uzavretá dňa 14.01.2016 medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava a dlžníkom U. W., uvedená v bode 3. v znení: „Zmluvné strany sa dohodli na tom, že ak spotrebiteľ neuhradí jednotlivé splátky v lehote ich splatnosti dohodnutej v tejto zmluve o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ sa zaväzuje veriteľovi zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10 EUR za každú jednu omeškanú splátku.“, je n e p r i j a t e ľ n á a preto n e p l a t n á.

Súd žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému náhradu trov konania v pomere 33,74% trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu podanou žalobou domáhal zaplatenia od žalovaného istiny vo výške 444 €, zmluvnej pokuty vo výške 40 €, pokuty za upomienky vo výške 180 €, zmluvného úroku vo výške 29,78 % ročne zo sumy 600 € od 14.1.2016 do 16.2.2016, zo sumy 537 € od 17.2.2016 do 14.3.2016, zo sumy 474 € od 15.3.2016 do 13.9.2016, zo sumy 444 € od 14.9.2016 do zaplatenia, zákonného úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 474 € od 20.7.2016 do 13.9.2016, zo sumy 444 € od 14.9.2016 do zaplatenia. V žalobe poukázal na to, že so žalovaným uzavrel Zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX dňa 14.3.2016, na základe ktorej mu poskytol úver vo výške 600 €, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť spolu s odplatom vo výške 93 € a zaplatiť celkovú čiastku 693 €. Vzhľadom na to, že žalovaný úver nesplácal riadne a včas, úver zosplatnil dňa 20.7.2016. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa žalovaný zaviazal zaplatiť aj zmluvnú pokutu vo výške 10 € za každú jednu neuhradenú splátku. Zároveň sa zaviazal zaplatiť za každú zaslanú upomienku sumu 30 €, pričom žalovanému vznikla povinnosť za upomienky zaplatiť sumu 180 €. Doposiaľ žalovaný zaplatil sumu 156 €.

2. Žalovanému boli žaloba, prílohy, poučenia ako aj výzva na vyjadrenie riadne doručené dňa 15.8.2019. Žalovaný v písomnom vyjadrení uviedol, že je si vedomý dlhu na istine vo výške 444 €. Uviedol, že má zdravotné problémy psychického charakteru. Jeho finančná situácia je nepriaznivá. Poberá dôchodok vo výške 241,47 €, platí telefónny paušál, lieky, matke prispieva na bývanie 100 €. Momentálne nemá peniaze na úhradu dlhu. O možnosť úhrady dlhu v splátkach žalovaný nežiadal.

3. Na pojednávanie dňa 16.10.2019 sa nedostavila právna zástupkyňa žalobcu, doručenie mala riadne vykázané. Jej neúčasť na pojednávaní ospravedlnil žalobca a požiadal, aby súd konal v ich neprítomnosti.

4. Na pojednávanie dňa 16.10.2019 sa nedostavil žalovaný, doručenie mal riadne vykázané. Neúčasť na pojednávaní ospravedlnil zo zdravotných dôvodov, súhlasil, aby súd pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie a to oboznámením sa so Zmluvou o spotrebiteľskom úvere, so Všeobecnými podmienkami poskytnutia spotrebiteľského úveru, s Oznámením o vykonávaní zrážok, s Lekárskou správou, s Poštovými poukazmi, s ostatným spisovým materiálom.

6. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

7. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzavretia zmluvy ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

8. Podľa § 52 ods. 3 toho istého zákona dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

9. Podľa § 52 ods. 4 toho istého zákona spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

10. Podľa § 53 ods. 1 toho istého zákona spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

11. Podľa § 53 ods. 2 toho istého zákona za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

12. Podľa § 53 ods. 3 toho istého zákona ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

13. Podľa § 53 ods. 4 toho istého zákona za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré
k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

14. Podľa § 54 ods. 2 toho istého zákona v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

15. Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

16.Podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

17.Podľa § 1 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v znení neskorších predpisov účinný v čase uzavretia zmluvy tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

18.Podľa § 1 ods. 2 prvá veta Zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v znení neskorších predpisov účinný v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

19.Podľa § 2 Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení neskorších predpisov účinný v čase uzavretia zmluvy na účely tohto zákona sa rozumie

- a) spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania,
- b) veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

20.Podľa § 9 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z. z. o Spotrebiteľských úveroch, v znení neskorších predpisov účinný v čase uzavretia zmluvy zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

21.Podľa § 9 ods. 6 Zákona č. 129/2010 Z. z. o Spotrebiteľských úveroch, v znení neskorších predpisov účinný v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľ sa nemôže vzdať práv, ktoré mu vyplývajú z tohto zákona.

22.Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

23.Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

24.Podľa § 298 ods.1 CSP súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

25.Podľa § 298 ods.2 CSP ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

26.Z vykonaného dokazovania súd má za preukázané, že strany sporu uzatvorili dňa 14.1.2016 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX. V zmysle uvedenej Zmluvy žalobca poskytol žalovanému bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 600 € a žalovaný sa zaviazal veriteľovi vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje sumu 93 €, čiže žalovaný mal zaplatiť celkovú čiastku 693 € v 11 mesačných splátkach vo výške 63 € vždy k 15 kalendárnemu dňu v mesiaci, počnúc dňom 15.2.2016. V Zmluve bolo uvedené, že odplata bola

vo výške 0 €. Úrok bol uvedený vo výške 29,78 % ročne z poskytnutého úveru, čo predstavuje sumu 93 €. RPMN bola uvedená vo výške 34,21 % a priemerná RPMN vo výške 23,66 %. Zmluvná pokuta 10 € za každú jednu omeškanú splátku, poplatok za každú zaslanú upomienku 30 €. Žalobca v žalobe žiadal priznať istinu vo výške 444 €.

27. Žalobca v spore tvrdil, že vzhľadom na to, že žalovaný úver nesplácal riadne a včas, úver zosplatnil dňa 20.7.2016. Aj keď listinu o zosplatnení súdu nepredložil, súd poukazuje na skutočnosť, že zosplatnenie úveru nebolo medzi stranami sporu sporné.

28. Žalobca pri uzatváraní zmluvy so žalovaným bol v postavení dodávateľa, nakoľko konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalovaný ako fyzická osoba bola spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedenej skutočnosti vyplýva, že strany sporu uzatvorili spotrebiteľskú zmluvu. Zmluva, ktorú uzavreli strany sporu, má charakter aj zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nakoľko žalovaný bol fyzická osoba, ktorá nekonala v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania.

29. Uzavretá zmluva spĺňa podmienku písomnej formy a obsahuje zákonom stanovené náležitosti. Žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 600 €. V spore tvrdil, že žalovaný zaplatil doposiaľ sumu 156 €. Žalovaný uvedenú skutočnosť nerozporoval. Vzhľadom na to, vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu istiny v žalovanej výške 444 €. V tejto časti súd považuje žalobu za dôvodnú a vyhovel jej.

30. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od meškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

31. Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, účinného od 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky, platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

32. Vzhľadom na to, že žalovaný sa s plnením dostal do omeškania súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania z priznanej istiny vo výške 444 € a to úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 474 € od 20.7.2016 (od zosplatnenia úveru) do 13.9.2016 a zo sumy 444 € od 14.9.2016 do zaplatenia (s poukazom na vykonané čiastkové úhrady žalovaného). Ak keď žalobca súdu nepredložil špecifikáciu úhrad žalovaným, súd v tomto smere nevykonával ďalšie dokazovanie, nakoľko žalovaný uvedení skutočnosti nerozporoval. V tejto časti súd považoval žalobu za dôvodnú a vyhovel jej.

33. Žalovaný si v spore uplatnil aj zmluvný úrok vo výške 29,78 % ročne zo sumy 600 € od 14.1.2016 do 16.2.2016, zo sumy 537 € od 17.2.2016 do 14.3.2016, zo sumy 474 € od 15.3.2016 do 13.9.2016, zo sumy 444 € od 14.9.2016 do zaplatenia. Žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvného úroku vo výške 29,78 % ročne zo súm (s poukazom na čiastkové plnenia žalovaného, ktoré žalovaný nerozporoval, aj keď žalobca súdu špecifikáciu nepredložil) a za obdobia nasledovne: zo sumy 600 € od 14.1.2016 do 16.2.2016, zo sumy 537 € od 17.2.2016 do 14.3.2016, zo sumy 474 € od 15.3.2016 do 20.7.2016, čiže len do zosplatnenia úveru. V tejto časti bola žaloba žalobcu dôvodná a súd jej vyhovel. Žalobca úver zosplatnil dňa 20.7.2016. Po zosplatnení žalobcovi už zmluvný úrok neprináleží.

34. Súd žalobcovi nepriznal zmluvné úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, čiže zo sumy 474 € od 21.7.2016 do 13.9.2016 a zo sumy 444 € od 14.9.2016 do zaplatenia. V tejto časti súd žalobu žalobcu zamietol. Súd je toho názoru, že žalobcovi zmluvné úroky po zosplatnení úveru už nepatria. Súd poukazuje na súdnu prax týkajúcu sa tejto otázky a to na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obo 143/98, Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 476/2012, z ktorých vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu. Žalovaný ako dlžník, bol povinný na základe uzavretej zmluvy platiť

z poskytnutých peňažných prostriedkov úroky, tieto úroky boli splatné mesačne. Úroky sú peňažným plnením a dôsledkom omeškania s ich platením je povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania. (rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 15Co/52/2016 zo dňa 10.5.2017). Dohodnuté úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, v dôsledku omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania. Platí zásada „úroky do splatnosti úveru,“ po splatnosti nastupuje režim sankčných úrokov z omeškania. V opačnom prípade by došlo ku kumulácii negatívneho postihu dlžníka ako spotrebiteľa, požadovalo by sa zaplatenie úrokov z úveru a tiež úrokov z omeškania. Predmetnú zásadu je potrebné aplikovať v spotrebiteľských vzťahoch a je aj v súlade s ustanovením § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorého platenie úrokov z úveru je dôvodné len do doby splatnosti. Konštrukcia uplatneného nároku nepochybne indikuje zámer žalobcu dosiahnuť vyššiu sankciu, než predstavujú úroky z omeškania.

35.Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 11Co/61/2018 podľa ktorého tvrdenie veriteľa, že dlžník je povinný zaplatiť s vrátením poskytnutého úveru okrem priznaných úrokov z omeškania aj dojednané úroky, a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov, vychádzajúce z druhej vety § 503 ods. 3 ObZ je potrebné posudzovať v celom kontexte tejto právnej normy, ktorá podľa jeho prvej vety zakotvuje oprávnenie dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Druhú vetu § 503 ods. 3 ObZ nemožno interpretovať ani bez spojitosti s prvou vetou jeho odseku 1, podľa ktorej záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Úroky zo splátky sú v prípade plnenia v splátkach splatné v deň splatnosti splátky (§ 503 ods. 2 ObZ), ak sa však má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú (§ 503 ods. 1 tretia veta ObZ). Uvedené ustanovenia právnej normy (spolu s § 497 ObZ) teda explicitne upravujú nielen záväzok dlžníka zaplatiť úroky, ale aj splatnosť tohto záväzku. Doba splatnosti zmluvných úrokov sa zhoduje s dobou splatnosti úveru, čo znamená, že celková suma úrokov musí byť zaplatená najneskôr zaplatením poslednej splátky úveru. Na tieto závery poukazujú aj viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, napr. rozsudky Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/104/2012 z 31.07.2012 alebo sp. zn. 5Co/196/2016 zo dňa 28.06.2016, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 05.10.2016 sp. zn. 9Co/604/2015, rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 30.11.2016 sp. zn. 25Co/615/2015, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12.05.2015 sp. zn. 16Co/322/2015, alebo rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30.06.2015 sp. zn. 6Co/190/2014. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na judikatúru, konkrétne rozhodnutie NS SR, publikované ako R 59/98, v zmysle ktorého veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu, v danom prípade do dňa predčasnej splatnosti (uvedený právny názor vyslovený aj v ďalších rozhodnutiach Krajského súdu v Banskej Bystrici napr. 12Co/32/2018, 11Co/328/2018).

36.Vo vzťahu k úroku súd dodáva, že úrok predstavuje cenu peňazí, ktorý pokrýva absentujúci zisk veriteľovi a je splácaný v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky, ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty, získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov, kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom (zosplatením úveru) veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. V tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Teda nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem vyvinúť úsilie, smerujúce ku skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky na vymoženie jednorazovo zosplatennej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinností a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktoré by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil; de facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, akoby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré by mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Tým by bola založená

nerovnováha medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá nemôže požívať právnu ochranu, navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a domôcť sa jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov od spotrebiteľa a nemusí strieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia; počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav, založený jednostranným predčasným zosplatnením úveru (aj keď vyvolaným omeškaním spotrebiteľa s plnením svojho záväzku). V tomto zmysle úroky sú cenou a nemožno ich zamieňať za úroky z omeškania.

37. Žalobca v spore žiadal priznať aj zmluvnú pokutu vo výške 40 € (10 € za každú jednu neuhradenú splátku). Je nepochybné, že žalobca právo na zmluvnú pokutu odvíja od spotrebiteľských zmlúv, ktoré ako typové zmluvy sú uzavreté vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenia (§ 53 ods. 2 OZ). Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách, čo je súdu známe z iných sporov. Je nepochybné, že žalobca pri uzatváraní zmluvy postupoval ako dodávateľ s poukazom na predmet podnikania, ktorý je súdu známy a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka). Vzťahy medzi stranami sporu na základe zmluvy vznikli v dobe, kedy Slovenská republika už transformovala do svojho poriadku Smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na vyššiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanoviť zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľov, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený. Spoločným znakom tejto novej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle.

38. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Zmluvné dojednania v uzavretej zmluve, týkajúce sa zmluvnej pokuty považuje súd za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

39. Súd nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva jej vzťah aj k úrokom z omeškania, t. j. že zmluvná pokuta obstojí aj popri uplatňovaných úrokoch z omeškania. Pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Súd je toho názoru, že v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejší alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník konania, a to spotrebiteľ. Už na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že žalobca ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinností na jeho strane. Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednaní by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinností (§ 53 ods. 4 písm. k/ OZ). Kládie sa tým veľký dôraz hlavne na dodávateľa, ktorý pripravuje obsah zmluvy, ktorý obsah zmluvy spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje, aby bol náležite opatrný a dôsledný aj pri dojednávaní vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Len týmto spôsobom sa efektívne zabezpečí, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne

informovaná o následkoch nesplnenia povinností a len týmto sa vypestuje vzťah dôvery spotrebiteľa k dodávateľovi.

40. Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy, na ktoré sa vzťahuje úprava v Občianskom zákonníku, a to § 52 a nasl. a zmluvná pokuta, ktorá nie je individuálne dojednaná je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednania ako neprijateľná zmluvná podmienka, v spotrebiteľských zmluvách, preto nie je možné využiť tzv. moderačné právo, upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu. Súd poukazuje na to, že neprijateľnosť zmluvnej podmienky - dojednania o zmluvnej pokute spôsobuje jeho neplatnosť, a to od počiatku, v dôsledku čoho nenastávajú predpokladané právne účinky takéhoto dojednania. Zmluvná podmienka, dojednaná v Zmluve v časti, týkajúcej sa zmluvnej pokuty vo výške 10 € za každú omeškanú splátku, je pre rozpor s § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka neplatná a z tohto dôvodu neprijateľná, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa a súčasne predmetná zmluvná podmienka nebola so žalovaným dojednaná individuálne, o čom svedčí aj je predtlačená formulácia znenia v Zmluve. Súd tiež poukazuje na skutočnosť, že uvedená zmluvná podmienka nezohľadňuje ani časový faktor, čo je tiež v neprospech spotrebiteľa (napr. či spotrebiteľ zaplatí časť splátky alebo či nezaplatí celú splátku, či splátku po splatnosti nezaplatí vôbec alebo ju zaplatí deň po splatnosti).

41. Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka, používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve (§ 298 CSP).

42. Súd má za to, že práve uvedené skutočnosti spôsobili nerovnováhu v predmetnom spotrebiteľskom vzťahu a tým aj neprijateľnosť takejto zmluvnej podmienky a jej súčasnú neplatnosť, nakoľko nie je možné akceptovať stav, v rámci ktorého jedna zo zmluvných strán (dodávateľ) zneužíva svoje postavenie na to, že diktuje zmluvné podmienky, ktoré druhá strana (spotrebiteľ) buď bezvýhradne prijme, alebo s ním dodávateľ zmluvu neuzavrie. Dojednanie o zmluvnej pokute, nachádzajúce sa v Zmluve, nie je možné označiť ani za zmluvnú podmienku, individuálne dohodnutú, pričom súd poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka a tiež na článok 3 Smernice Rady 93/2013/EHS. Podľa označených ustanovení sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola dodávateľom navrhnutá vopred a spotrebiteľ sa s ňou oboznámil až pred podpísaním zmluvy, pričom nemohol ovplyvniť podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Existenciu vopred pripravovaných formulárových (typových) zmlúv o spotrebiteľskom úvere zo strany veriteľa, obsahujúcich totožnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná so spotrebiteľom, súd zistil aj z iných sporov, vedených žalobcom na tunajšom súde. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd vo výroku rozhodnutia vyhlásil zmluvnú podmienku, uvedenú v Zmluve o spotrebiteľskom úvere za neprijateľnú, a preto za neplatnú.

43. Vzhľadom na to súd považoval žalobu žalobcu za nedôvodnú aj v časti uplatnenia si zmluvnej pokuty vo výške 40 € a v tejto časti žalobu žalobcu zamietol.

44. Žalobca si v spore uplatnil aj poplatok za upomienky vo výške 180 €, s poukazom na to, že žalovaný sa zaviazal zaplatiť žalobcovi za každú zaslanú upomienku čiastku 30 €. Žalobca tvrdil, že žalovanému zaslal spolu 6 upomienok. Žalovaný však v spore nepreukázal zaslanie 6 upomienok žalovanému, vzhľadom na to súd jeho žalobu v tejto časti zamietol.

45. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

46. Vo veci bol úspešnejší žalobca, ktorému vzniklo právo na náhradu pomernej časti trov konania. Jeho úspech predstavuje v percentuálnom vyjadrení 66,87 % (z pôvodne žalovanej sumy 664 €, čo je 444 € plus 40 € plus 180 €), úspech žalovaného predstavuje 33,13 % (neúspech žalobcu je úspechom žalovaného). Čistý úspech žalobcu potom predstavuje 33,74 % (66,87 % mínus 33,13 %). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Toto právo nemajú účastníci, ktorí sa ho vzdali písomne do zápisnice súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. (exekučný poriadok).

Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (zákon č. 233/1995 Z.z.).